

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN
ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
HUNGARIAN SCIENCE ABROAD
PRESIDENTIAL COMMITTEE

Tisztelt Olvasóink!

Lezajlott az MTA 196. közgyűlése, mely ismét Freund Tamás agykutatót választotta meg akadémiai elnöknek. A Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság vezetésében sincs változás, bízom abban, hogy a hamarosan újjáalakuló bizottság az új kihívásokra és a hagyományokra is figyelemmel folytatja munkáját.

A közgyűlés keretében kapták meg kiváló külhoni magyar tudóstársaink az Akadémia Arany Jánosról elnevezett díjait.

Ebben a hónapban rendezték meg az Amerikai Magyar Akadémikusok Társaságának idei konferenciáját, illetve a Kolozsvári Akadémiai Bizottság tisztújító közgyűlését.

Kocsis Károly elnök

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

2. oldal

ELISMERÉSEK, DÍJAK

Az MTA *Arany János-életműdíját* kapta **Cvetičanin Pintér Livia**, az Újvidéki Egyetem professor emeritája, az MTA doktora.

[Bővebben:](#)

Kiemelkedő tudományos teljesítményéért az MTA Arany János-díját kapta **Nagy Éva** állatorvos, virológus, a kanadai

Guelphi Egyetem professor emeritája, az MTA külső tagja.

Az MTA *Arany János Fiatal Kutatói Díját* kapta **Gergely Viktória** nyelvész, a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem

adjunktusa.

Az MTA *Arany János-érmét* kapta: **Ács J. Zoltán** vállalkozáskutató, a George Mason Egyetem professor emeritusa, az MTA külső tagja; **Bagi Ferenc** növénybiológus, az Újvidéki Egyetem professzora, az MTA köztestületének külső tagja; **Kerekes Judit** matematikus, a City University of New York College of Staten Island tanszékvezető professzora; **Szép Sándor** vegyészmérnök, a Sapiientia EMTE professor emeritusa.

[Bővebben:](#)

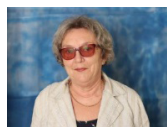
Pro Universitate érdemrendet kapott a Semmelweis Egyetemen **Makovitzky József** patológus, a Heidelbergi Egyetem professor emeritusa, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

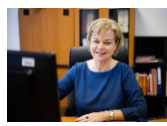

Granasztói György-díjat kapott **Kovács András** művészettörténész, a Babeş –Bolyai Tudományegyetem emeritus professzora, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

Felvidéki Magyar Pedagógus Díjat kapott **Strédl Terézia** speciálpedagógus, a Selye János Egyetem tanszékvezető docense, az MTA köztestületének külső tagja.

A **szlovákiai magyar nyelvű oktatást támogató tevékenységért díjat** kapott **Horváth Kinga**, a neveléstudományok doktora, a Selye János Egyetem dékánja, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

A Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács **Aranybagoly-díját** kapta **Barak Ottó** fiziológus orvos, az Újvidéki Egyetem professzora, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

A **Leopoldina** (Német Természet-tudományos Akadémia) **tagjává választották Karikó Katalin** biokémikust, a University of Pennsylvania

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

3. oldal

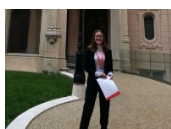
adjunktusát, az MTA tiszteleti tagját.

[Bővebben:](#)

A Mediawave Fényírók Fesztiválján a dokumentumfilm-kategória **legjobb rendezésért járó díját** kapta **Lakatos Róbert** filmesztéta, rendező, a Sapientia EMTE docense az erdélyi-magyar identitással foglalkozó *Ki kutyája vagyok én?* című dokumentumfilmjéért.

[Bővebben:](#)

A 36. Országos Tudományos Diákköri Konferencián **fordítástudományban első helyezést** ért el **Bedő Zsuzsa**, a Sapientia EMTE harmadéves hallgatója.

[Bővebben:](#)

Különdíjat kapott a 36. OTDK-n **Maruszics Erik** történész, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tanársegéde.

[Bővebben:](#)

KUTATÁSOK

Szarmaták, majd **avarok** által lakott **település nyomaira** bukkantak a vajdasági **Kishegyesnél**.

[Bővebben:](#)

A **munkamigrációval** kapcsolatos kutatási tapasztalatokról számol be **Bodó Julianna** kulturális antropológus professzor a székelyföldi KAM Intézet új YouTube-csatornáján.

[Bővebben:](#)

SZERVEZETI HÍREK

Tisztújító közgyűlést tartott az MTA **Kolozsvári Akadémiai Bizottsága**. Az új **elnök Nagy László**

atomfizikus, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem professzora, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

Nemzetközi kapcsolatok és regionális tanulmányok képzési program indul ősztől a **II.**

Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán.

[Bővebben:](#)

PUBLIKÁCIÓK

Megjelent **Gábrity Molnár Irén** **Kutatások metszete**. A vajdasági magyarok helyzetelemzése című kötete. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Beregszászban jelent meg és letölthető a világhálóról **Lechner Ilona** **Erkölc és nyelvészet** című monográfiája. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelent **Kolozsári István** et al. **A Beregdéai Tóvár Ornitológiai Rezervátum élővilága és élőhelyi viszonyai** című monográfiája.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
 HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

4. oldal

A Scientia Kiadónál jelent meg **Bakk Miklós Bevezetés a politikatudományba** című egyetemi jegyzete. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Ugyancsak a Scientiánál jelent meg **Fazakas Áron Digitális filmhangrögzítés** című munkája. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelent a **Magyar Tudomány májusi** tematikus száma A lehetséges változatok. A Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia konferenciája a versfordításról címmel. Szerkesztette **Ferencz Győző**.

[Bővebben:](#)

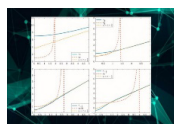

Megjelent a kolozsvári **Korunk májusi** tematikus száma Közigazgatás-tudomány címmel.

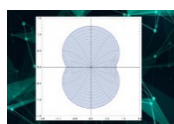
[Bővebben:](#)

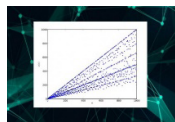
Az MTA KAB honlapján megjelentek a friss erdélyi magyar publikációkról szóló összefoglalók:

Baricz Árpád, Pogány Tibor: Probabilistic and analytical aspects of the symmetric and generalized Kaiser–Bessel window function.

Baricz Árpád et al.: On starlikeness of regular Coulomb wave functions.

Sándor József: On certain equations and inequalities involving the arithmetical functions $\phi(n)$ and $d(n)$ –II.

Jánosi Csongor: Transylvanian Hungarian dissent in the 1980s. Forms of expression: samizdat, individual attitude, underground scientific circle.

[Bővebben:](#)

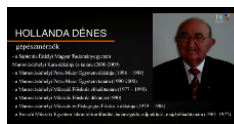
A neoprotesztáns egyházak romaintegrációt segítő missziójának hatásáról olvashatnak el **interjút** a világhálón **Kiss Dénes** szociológussal, a Valláskutató Intézet munkatársával, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem oktatójával, az MTA köztestületének külső tagjával.

[Bővebben:](#)

Interjút hallgathatnak meg a világhálón a Széchenyi-díjjal frissen kitüntetett **Kocsis Károly** geográfus akadémikussal, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság elnökével.

[Bővebben:](#)

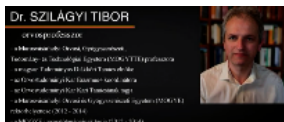
Interjú készült **Hollanda Dénes** gépészmérnök professzorral, a Sapientia EMTE korábbi dékánjával, az MTA köztestületének külső tagjával, amelyet meghallgathatnak a világhálón.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

5 oldal

Interjú készült Szilágyi Tibor neurológus professzorral, a

Marosvásárhelyi Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem korábbi rektorhelyettesével, az MTA köztestületének külső tagjával, amelyet meghallgathatnak a világhálón.

[Bővebben:](#)

Interjút olvashatnak el a világhálón **Jenkovszky László** fizikussal, az Ukrán Nemzeti Tudományos Akadémia vezető kutatójával,

az MTA külső tagjával az általa elindított Fizmat szemináriumról.

[Bővebben:](#)

Megtekinthető a világhálón a **Biró A. Zoltán** szociológusnak, a Sapientia EMTE

professzorának, az MTA külső tagjának márciusban megtartott **székfoglaló előadásáról** készült felvétel.

[Bővebben:](#)

Megtekinthető a világhálón a **Szendrei Ágnes** Erzsébet matematikusnak, a University of Colorado Boulder professzorának, az

MTA külső tagjának decemberben megtartott **székfoglaló előadásáról** készült felvétel.

[Bővebben:](#)

RENDEZVÉNYEK

Április közepén ismét megrendezték Alsólendván a **Dr. Tomka Miklós Tudományos Emlékkonferenciát.**

[Bővebben:](#)

Április közepén **Egy barátság margójára** – Petőfiről és Jókairól mai szemmel címmel tartott előadást Szabadkán **Szilágyi Márton** irodalomtörténész, az ELTE tanszékvezető professzora.

[Bővebben:](#)

A Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetemen tartott előadást április 17-én **Beregszászi Anikó**

nyelvész, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola docense és **Kádár Edit** nyelvész, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem docense, az MTA köztestületének külső tagjai.

[Bővebben:](#)

Április 18-án **Mi a mesterséges intelligencia, hol alkalmazható napjainkban és mi lesz a jövője?**

címmel tartott előadást Pozsonyban **Végh Péter** gépészmérnök, kibernetikus, a Szlovák Műszaki Egyetem docense.

[Bővebben:](#)

A forradalmak Közép-Európa modernkori történetében címmel rendeztek nemzetközi konferenciát a somorjai Fórum Kisebbségkutató Intézetben április 19-én.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

6. oldal

Április 19-én Eszéken tartott előadást **Magyari Sára** nyelvész, antropológus, a Partiumi Keresztény Egyetem docense **Temesvár nyelvi tájképe** címmel.

[Bővebben:](#)

Székelyföldi körútján április 19–26. között interaktív workshopokat tartott az MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottsága **Kulturális sokk – mi a kulturális sokszínűség és mire kell az nekünk?** címmel.

[Bővebben:](#)

Április 20-án a **Transzilvanizmuskonceptiók és -formák az erdélyi irodalmi életben** című kutatás eredményeiről tartottak beszámolót Kolozsváron.

[Bővebben:](#)

Április 20–22. között rendezték meg Csíkszeredában az **EME Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztályának XXXI. tudományos ülészakát.**

[Bővebben:](#)

AHAA-AMAT
Association of Hungarian American Academicians

Április 21-én rendezték meg New Yorkban az **Amerikai Magyar Akadémikusok Társaságának 7. konferenciáját**, amelyen előadást tartott **Kocsis Károly** geográfus akadémikus, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának elnöke **The Geography of the Hungarian Diaspora in the World** címmel.

A konferencián részt vett **Morvai Tünde** politológus, az MTA Határon Túli Magyarok Titkárságának vezetője.

[Bővebben:](#)

Április 21-22-én rendezték meg Csíkszeredában a **Diskurzus, kultúra, reprezentáció III.** című, háromnyelvű nemzetközi konferenciát.

[Bővebben:](#)

Április 22-én rendezte meg Szabadkán 13. **Tudóstalálkozóját a Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács**, amelyen előadást tartott **Erdei Anna** immunológus professzor, az MTA főtitkárhelyettese **Immunrendszerünk mint kétélű kard** címmel.

[Bővebben:](#)

Április 22-én rendezték meg Kolozsváron a **17. Filozófus Nyílt Napot.**

[Bővebben:](#)

XX. századi magyar társadalomtörténet címmel tartott előadást Kolozsváron április 24-én **Valuch Tibor** történész, az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem professzora.

[Bővebben:](#)

Repair: When and How to Improve Broken Objects, Ourselves, and Our Society címmel tartott előadást április 25-én New Yorkban **Érdi Péter** számítógépes agykutató,

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

7. oldal

a michigani Kalamazoo College professzora, a Wigner Fizikai Kutatóközpont emeritus kutatóprofesszora.

[Bővebben:](#)

címmel **Remek Éva** biztonság- és védelempolitikai szakértő, az egyetem docense.

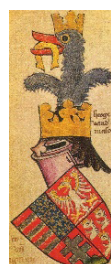
[Bővebben:](#)

universität
wien

Bécsi és burgenlandi magyartanároknak tartott **szemináriumot** a Bécsi Egyetem Finnugor Tanszéke április 25-én Felsőőrben.

[Bővebben:](#)

A magyar királyok heraldikai reprezentációja a középkorban, illetve **A magyarországi nemzetségek címerhasználata a középkorban** címmel tartott előadásokat

Kolozsváron április 27-én Körmenyi Tamás történész, az ELTE tanszékvezető docense.

[Bővebben:](#)

Az MTA KAB Artes Liberales online sorozata keretében április 25-én **Eritis sicut deus.**

Az istenülés romantikus programjának kritikája **Az ember tragédiájában** címmel tartott előadást **S. Varga Pál** irodalomtörténész, a Debreceni Egyetem professor emeritusa, akadémikus.

[Bővebben:](#)

Ugyancsak 27-én tartott Kolozsváron előadásokat **Pap Norbert** történész, a Pécsi Tudományegyetem

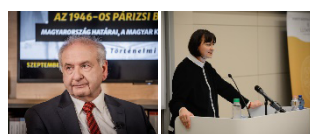
professzora **Mohács – 1526: emlékezet és történelem között,** illetve **Turbék – Szulejmán szultán elveszett zárandokvárosa** címmel és **Ács Marianna,** az egyetemi adjunktusa, **Az Erzsébet Tudományegyetem és Klebelsberg Kunó felsőoktatás-politikája,** illetve **Történelemtanítás másképp – Élménypedagógiai módszerek levéltárban** címmel.

[Bővebben:](#)

Április 26-án Beregszászban tartott előadást **Mészáros Róbert** meteorológus, az ELTE tanszékvezető docense **Időjárési és éghajlati adatok a mindennapokban és a kutatásokban** címmel.

[Bővebben:](#)

Április 25-én **A párizsi békeszerződések,** illetve **Az európai politikai és területi rend** címmel tartott előadásokat Kolozsváron **Fülöp Mihály** történész, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem professor emeritusa és **A jelenlegi biztonság- és védelempolitika kihívásai: a NATO**

Április 27-28-án Kolozsváron tartott **előadásokat Murányi Zoltán** kémikus, az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem főigazgató főiskolai tanára.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

8. oldal

Április 27–29. között rendezték meg az Egyesült Államok-beli Hamdenben az Amerikai Magyar Tanárok Egyesületének 47., *Dependencies and Alliances* című konferenciáját.

[Bővebben:](#)

Április 27-29. között harmadik alkalommal rendezték meg a *Film és Média Napokat* a Babeş–Bolyai Tudományegyetemen.

[Bővebben:](#)

A KAB Junior sorozat keretében április 28-án tartották meg a *Kódváltások különböző műfajokban: próza, líra, dráma* elnevezésű online beszélgetést.

[Bővebben:](#)

A kriptopénzek „verése” és alkalmazásai címmel tartott előadást május 2-án

Marosvásárhelyen *Pethő Attila* matematikus, a Debreceni Egyetem professzora, akadémikus.

[Bővebben:](#)

Május 2-án Kolozsváron tartott előadásokat *Tringli István* történész, az ELKH

BTK Történettudományi Intézetének tudományos tanácsadója *Történelmi helyrajz és történelmi városatlasz*, illetve *A magyar szokásjog és a protestáns természetjog* magyarul címmel.

[Bővebben:](#)

Tudományos szimpóziumot rendezett *Chrenóczy-Nagy József* orvos akadémikusról május 3-án Nyitrán a Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács.

[Bővebben:](#)

A folyamatosan zajló *Teleki-kutatásokról* rendeztek *műhelykonferenciát* május 3-án Marosvásárhelyen, május 4-én pedig Kolozsváron.

[Bővebben:](#)

Az MTA KAB Artes Liberales online sorozata keretében május 4-én *Fodorpataki László* ökológus, a Sapientia EMTE docense, az MTA köztestületének külső tagja tartott előadást *Az egészségfenntartó hatóanyag-tartalom növelésének lehetőségei természetű növényeknél* címmel.

[Bővebben:](#)

Erdélyi magyarság a 20. században. Kutatások, tervek, eredmények címmel rendeztek tudományos konferenciát Csíkszeredában május 5-6-án.

[Bővebben:](#)

Május 8–11. között rendezték meg Kolozsváron a 13. *Szociológusnapokat* Társadalmaink a folyamatos változás kihívásai és az alkalmazkodás között címmel.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

9. oldal

Május 8-10. között Kolozsváron tartott előadásokat **Bánkuti Gábor** történész, a Pécsi Tudományegyetem docense ***A források vétőjoga? A kollektivizálás magyarországi olvasatai, illetve A Rákosi-korszak vázlatja az újabb kutatások tükrében*** címmel.

[Bővebben:](#)

Május 9-én Bécsben tartott előadást **Hajtó Vera** történész, a Leuveni Katolikus Egyetem kutatója ***„A kis magyarok”***. Belga–magyar gyermekmentő akciók (1923-27 és 1946-1948) címmel.

[Bővebben:](#)

Május 11-én rendezték meg Budapesten az MTA 196. közgyűlésének keretében a ***Külső Tagok Fórumát***.

[Bővebben:](#)

„Itt benn vagyok a férfikor nyarában” címmel tartott előadást Szabadkán május 11-én **Margócsy István** irodalomtörténész, az ELTE tanszékvezető docense.

[Bővebben:](#)

1848 – A térség reménysége címmel nemzetközi tudományos konferenciát rendeztek Szabadkán május 11-12-én.

[Bővebben:](#)

Május 11-13. között rendezték meg

Marosvásárhelyen a VII. ***Erdélyi Kertész és Tájépítész Konferenciát***.

[Bővebben:](#)

Május 12-én Bostonban tartott előadást **Baffy György** kutatóorvos, a

Harvard Medical School docense ***Nemalkoholos zsírmájbetegség – valóban egy címlap sztori?*** címmel.

[Bővebben:](#)

Nyom-követés 8. címmel irodalomtudományi műhelykonferenciát rendeztek május 13-án Szabadkán.

[Bővebben:](#)

A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN

100. születésnapját ünnepelte **Kovács Teodor** endokrinológus, az Újvidéki Egyetem nyugalmazott tanára, a Szerb Orvostudományi Akadémia tagja.

[Bővebben:](#)

Elolvashatják a **Némethy Kesserü Judit** történész–nyelvész, a New York-i Egyetem professor emeritájával, az Amerikai Magyar Tanárok Egyesülete korábbi elnökével, az MTA köztestületének külső tagjával készült angol nyelvű ***interjút*** az egyesület április hírlevelében.

[Bővebben:](#)

Életének 75. évében **elhunyt Ferenci Péter** belgyógyász kutató, a Bécsi Orvostudományi

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

10. oldal

Egyetem professzora, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem díszdoktora.

[Bővebben:](#)

László Ferenc régészre, néprajzkutatóra, a Székely Nemzeti Múzeum igazgatóőrére, a Székely Mikó Kollégium tanárára **emlékeztek** születésének 150. évfordulója alkalmából.

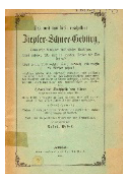
[Bővebben:](#)

ÉVFORDULÓK, TUDOMÁNYTÖRTÉNET

395 esztendővel ezelőtt született Komáromban **Komáromi Csipkés György** református prédikátor, **egyházi- és nyelvészeti író**.

[Bővebben:](#)

A felvidéki Kiszzebenben született 380 esztendeje id. **Buchholtz György természetkutató**, evangélikus lelkész, a Tátra első kutatója.

[Bővebben:](#)

A székelyföldi Kisbaconban született 280 éve **Benkő Sámuel orvos**, várostörténész, az első magyar tudományos kórboncnok, Borsod vármegye főorvosa.

[Bővebben:](#)

alazatos kéia szolgája
Zay Sámuel Doktor
Komáromban született 270 esztendővel ezelőtt **Zay Sámuel természettudós**, orvos, az ásványtan magyar nyelvű kidolgozásának egyik úttörője, Komárom vármegye főorvosa.

[Bővebben:](#)

250 évvel ezelőtt indult el Vardő szigetére, Norvégiába **Hell Miksa csillagász** és **Sajnovics János nyelvész**, hogy onnan figyeljék meg 1769-ben a **Vénusz áthaladását a napkorong előtt**.

[Bővebben:](#)

A bánási Lugoson született 180 évvel ezelőtt **Kanitz Ágoston (Ágost) flórakutató**, a kolozsvári egyetem professzora, akadémikus.

[Bővebben:](#)

A felvidéki Nemesócsán született 120 éve **Korbuly György orvos**, orvostörténész, a Chicagói Egyetem másodprofesszora.

[Bővebben:](#)

Kolozsváron született ugyancsak 120 évvel ezelőtt ifj. **Jancsó Miklós orvos**, farmakológus, a szegedi egyetem intézetigazgató professzora, akadémikus.

[Bővebben:](#)

115 évvel ezelőtt látta meg a napvilágot **Káldor Miklós (Lord Kaldor, Nicholas)**, magyar származású angol **közgazdász**, a Cambridge-i Egyetem professzora, az MTA tiszteleti tagja.

[Bővebben:](#)

Szintén 115 éve született **Kürti Miklós (Kurti, Nicholas)** magyar származású angol **kísérleti fizikus**, az Oxfordi Egyetem

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

11. oldal

professzora, a Royal Society alelnöke, az MTA tiszteleti tagja.

[Bővebben:](#)

A vajdasági Bácsfeketehegyen született ugyancsak 115 éve **Jeges Károly fizikus**, a pécsi főiskola tanszékvezető tanára.

[Bővebben:](#)

FELHÍVÁSOK

A Téka – Szlovákiai Magyar F fiatalok Tudományos és Kulturális Társulása **Oktatás és társadalom a TéKa 20. századtól napjainkig a Kárpát-medencében** címmel rendez konferenciát Budapesten május 25-26. között.

A jelentkezési határidő: május 19.

[Bővebben:](#)

A Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium november 23–26. között rendezi meg a **22. Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferenciát**, melynek top-témája a KÁOSZ. A jelentkezési határidő: október 1.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

12. oldal

*MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság hírlevele
2023/5. szám*

*Felelős kiadó: Kocsis Károly elnök
Szerkesztő: Kálóczy Katalin*

*1112 Budapest, Budaörsi út 45.
mtkhirlevel@titkarsag.mta.hu*

A hírlevél korábbi számai megtekinthetők
[az MTA honlapján.](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN
ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

HUNGARIAN SCIENCE ABROAD
PRESIDENTIAL COMMITTEE

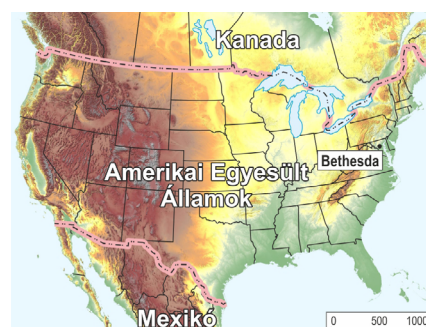
KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

Szabó Attila

(Budapest, 1947. szeptember 6.)

a Magyar Tudományos Akadémia
külső tagja

Attila Szabo was born in Budapest on 6 September 1947. In 1956 his family left Hungary – he later recalled a dramatic escape over the border to Austria – and immigrated to Canada settling in Montreal. He was interested in chemistry since he was a child, and studied the subject at McGill University as an undergraduate and received his bachelor's degree in 1968. Then he began graduate school at Harvard University, where he joined Martin Karplus' research group. There he was introduced to theoretical work on NMR spectroscopy and developed a statistical mechanical model of the hemoglobin protein. He accompanied Karplus on a sabbatical in Paris in 1972, and then spent a year in Cambridge working jointly with David Buckingham and Max Pentz. He received his PhD from Harvard in 1973. In 1974 he joined the faculty at the University of Indiana, Bloomington. NMR (nuclear magnetic resonance) was an active area of

Szabó Attila Budapesten született 1949. szeptember 6-án. Családjával 1956-ban elhagyta Magyarországot, később úgy emlékezett, drámai volt a menekülés a határon át Ausztriába. Kivándoroltak Kanadába, Montrealban telepedtek le. Gyermekkorától érdekelte a kémia, így egyetemi tanulmányait ezen a szakon végezte a McGill Egyetemen, ahol 1968-ban szerzett BA-fokozatot. Tanulmányait a Harvardon folytatta, itt csatlakozott Martin Karplus kutatócsoportjához. Megismerkedett az NMR (nukleáris mágneses rezonancia) spektroszkópia elméleti alapjaival, és kifejlesztette a hemoglobin fehérje statisztikai mechanikai modelljét. 1972-ben Karplusszal Párizsba ment, majd egy évet Cambridge-ben töltött, itt David Buckinghamgal és Max Pentzcel dolgozott. PhD-fokozatot 1973-ban szerzett a Harvardon. 1974-ben Bloomingtonban az Indiana Egyetemen kezdett el dolgozni, akkor

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

14. oldal

research there at the time and he became involved in developing theoretical models to interpret NMR studies of biomolecules. In 1979 he was recruited to the National Institute of Diabetes and Digestives and Kidney Diseases (NIDDK). Attila Szabo has remained at NIDDK since and now he is NIH Distinguished Investigator and Section Chief of the Theoretical Biophysical Chemistry Section in the Laboratory of Chemical Physics. His research group currently works on developing theoretical models of single-molecule experiments.

His main fields of research are theoretical chemistry and biochemistry, including the theory for the interpretation of NMR relaxation in terms of molecular motion (Lipari–Szabó analysis); elegant analytical analyses of diffusional phenomena, including diffusion-controlled reactions; and theory for the interpretation of single molecule force and optical spectroscopies, as well as Förster resonance energy transfer (FRET).

He is author/co-author of more than 100 publications including the textbook *Modern Quantum Chemistry: Introduction to Advanced Electronic Structure Theory* (with Neil S. Ostlund) published in 1982. He is one of the most cited authors in the field of physical chemistry.

In 2007 he became Fellow of the Biophysical Society and the American Physical Society. In 2009 he was elected member of the American Academy of Arts and Sciences and in 2010 member of the National Academy of Sciences. In 2008 he received the R. S. Mulliken Medal of the University of Chicago and in 2010 the

ott fontos kutatási terület volt az NMR. A biomolekulák NMR-vizsgálatának értelmezésére dolgozott ki elméleti modelleket. 1979-ben meghívták a Nemzeti Egészségügyi Intézetek cukorbetegséggel, emésztőszervi és vesebetegségekkel foglalkozó intézetébe (NIH NIDDK). Azóta ott dolgozik, jelenleg vezető kutató, az Elméleti Biofizikai Kémia Részleg igazgatója. Kutatócsoportja az egymolekulás kísérletek elméleti modelljeinek kidolgozásával foglalkozik.

Fő kutatási területei az elméleti kémia és a biokémia, ideértve az NMR – relaxációs mérések „modellmentes” értelmezését (Lipari–Szabó elemzés), a diffúziós jelenségek analitikai elemzése, ideértve a diffúzió vezérelte reakciókat, az unimolekuláris erő értelmezésének elmélete, az optikai spektroszkópiák és a Förster-féle rezonáns energiatranszfer (FRET).

Több mint 100 publikáció szerzője/ társszerzője. Oslunddal ma is használatos kvantumkémiai könyvet írt: *Modern quantum chemistry: Introduction to advanced electronic structure theory* címmel (1982). A fizikai kémia területén ő az egyik legtöbbször idézett szerző.

2007-ben tagja lett a Biofizikai és az Amerikai Fizikai Társaságnak. 2009-ben az Amerikai Tudományos Akadémia, 2010-ben pedig a Nemzeti Tudományos Akadémia tagjává választották.

2008-ben megkapta a Chicagói Egyetem R. S. Mulliken érmét, 2010-ben pedig a Biofizikai Társaság Alapítói Díját. 2008-ban – 60. születésnapja alkalmából – a *Journal*

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

15. oldal

Founders Award of the Biophysical Society. In 2008, on the occasion of his 60th birthday an article titled A Tribute to Attila Szabó was published in a special issue of the Journal of Physical Chemistry. As his colleagues write “Tennis is by far Attila’s major leisure activity and... as anyone can testify who has spent time talking to Attila in his invariably dishevelled office or at meetings, his delightful wit and disarming approach to all subjects make discussions with him an incredibly enjoyable experience.”

In 2013 he was elected external member of the Hungarian Academy of Sciences in the Section of Chemical Sciences. He read his inaugural speech Theory of single-molecule fluorescence and force spectroscopy on 17 June 2014. On 18 June 2014 the Hungarian NMR Discussion Group arranged a meeting in honour of Attila Szabó.

Contact

National Institutes of Health
National Institute of Diabetes and Digestive
and Kidney Diseases
Intramural Faculty
Laboratory of Chemical Physics
MD 20814 Bethesda, 5 Memorial Drive
US
Tel.: +1 301 4962650
Fax: +1 301 4960825
E-mail: attila.szabo@nih.gov; attilas@mail.nih.gov
Web: <http://www2.niddk.nih.gov/NIDDKLabs/IntramuralFaculty/SzaboAttila.htm>

of Physical Chemistry különszámában jelent meg az A Tribute to Attila Szabó című írás. Kollégái írták róla, hogy „Attila számára a fő szabadidős tevékenység a tenisz, és ...bárki, aki beszélgetett Attilával rendezetlen irodájában vagy értekezleteken, tanúsíthatja, hogy elragadó szellemességének és bármilyen téma lefegyverző megközelítésének köszönhetően a vele való beszélgetés hihetetlenül élvezetes élmény.”

2013-ban a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjává választották a Kémiai Tudományok Osztályában. Székfoglaló előadását 2014. június 17-én tartotta meg Theory of single-molecule fluorescence and force spectroscopy címmel. Ezt követően 2014. június 18-án a Magyar NMR Munkabizottság konferenciát tartott Szabó Attila tiszteletére.

Kapcsolat

National Institutes of Health
National Institute of Diabetes and Digestive
and Kidney Diseases
Intramural Faculty
Laboratory of Chemical Physics
MD 20814 Bethesda, 5 Memorial Drive
US
Tel.: +1 301 4962650
Fax: +1 301 4960825
E-mail: attila.szabo@nih.gov; attilas@mail.nih.gov
Honlap: <http://www2.niddk.nih.gov/NIDDKLabs/IntramuralFaculty/SzaboAttila.htm>

